

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 8626/2023
26.09.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Дамир Перић, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2531/22 од 20.10.2022. године, у седници одржаној 26.09.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2531/22 од 20.10.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 32073/2020 од 14.06.2022. године усвојен је тужбени захтев у целости, обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 867.654,00 динара са законском затезном каматом од 14.06.2022. године па до коначне исплате, на име накнаде за део експроприсане непокретности у површини од 177м² катастарске парцеле .. КО Нови Сад 3, чија је укупна површина 178м² уписана у ЛН бр. .. КО Нови Сад 3, која представља саставни део улица ... у Новом Саду, обавезан тужени да у року од 15 дана од правноснажности пресуде о свом трошку изврши упис права власништва – упис јавне својине Града Новог Сада у делу 177/178 дела парцеле број .. укупне површине 178м² која је уписана у ЛН бр. .. КО Нови Сад 3, која представља саставни део улице ... у Новом Саду, што је тужилац дужан признати и трпети, тужени обавезан да тужиоцу исплати износ од 9.630,00 динара на име прибављања писмене документације са законском затезном каматом од 14.06.2022. године до исплате и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 207.587,00 динара са затезном каматом почев од извршности одлуке, па до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2531/22 од 20.10.2022. године, ставом првим изреке, жалба туженог је делимично усвојена, а делимично одбијена, пресуда Основног суда у Новом Саду П 32073/2020 од 14.06.2022. године, преиначена тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да тужиоцу исплати преко износа главнице од 553.926,00 динара до износа од 867.654,00 динара са законском затезном каматом на разлику ових износа почев од 14.06.2022. године до исплате; у делу којим је обавезан тужени да о свом трошку изврши упис

права јавне својине Града Новог Сада преко 113/178 до 177/178 делова катастарске парцеле тужиоца број .. површине 178м² уписане у ЛН бр. .. КО Нови Сад 3; у делу за исплату законске затезне камате на износ од 9.630,00 динара за временски период од пресуђења 14.06.2022. године до извршности пресуде, док је побијана пресуда у преосталом делу потврђена и одбијен захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, отац тужиоца је 1995. године купио плац у Новом Саду у улици ..., на коме је исте године саградио кућу, коју је поклонио тужиоцу 1999. године. Због проширења улице, тужилац је повукао своју ограду према кући. Из наведеног разлога 1м² испод објекта остао је на спорној новоформираној парцели .. површине од 178м² која је према актуелном планском акту генералне регулације намењена за јавну површину- регулацију улице. Од ове парцеле фактички је приведено планираној намени за јавну површину 113м², док преосталу неизграђену површину од 64м² тужилац користи у оквиру свог ограђеног дворишта уз парцелу .., на којој се налази тужиочева породична кућа. Тржишна вредност 1м² земљишта на овом локалитету је 4.902,00 динара.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев и обавезао тужену да тужиоцу исплати накнаду за део експроприсане непокретности у површини од 177м² налазећи да се тужилац не може користити својинским овлашћењем на наведеном делу катастарске парцеле због извршене фактичке експропријације земљишта.

Другостепени суд је делимично преиначио првостепену пресуду са образложењем да од преостале парцеле број .. фактички је приведено планској намени за јавну површину део од 113м², док преосталу неизграђену површину од 64м² тужилац користи у оквиру свог ограђеног дворишта уз парцелу .. на којој се налази његова породична кућа.

Неосновани су разлози ревизије тужиоца којима се правноснажна пресуда побија због погрешне примене материјалног права.

Одредбом члана 58. Устава Републике Србије, прописано је да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1), да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (став 2). Сагласно наведеном, дозвољено одузимање права својине које не представља повреду права на имовину постоји само када су кумулативно испуњена два услова: да је

уочињено у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може да буде нижа од тржишне.

Одредбом члана 2. став 6. Закона о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“, бр. 72/2009... 145/2014), који је био снази у време усвајања Плана генералне детаљне регулације пословања и породичног становања на простору “Мали Београд- Велики рит 1“ у Новом Саду („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 43/18 од 29.09.2018. године), прописано је да је површина јавне намене простор одређен планским документом за уређење или изградњу објеката јавне намене или јавних површина, за које је предвиђено утврђивање јавног интереса у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и друго).

Одредбом члана 10. став 2. Закона о јавној својини („Службени гласник Републике Србије“, бр. 72/11... 105/2014), прописано је да се добрима у општој употреби у јавној својини, сматрају оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су, као такве, одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, пружи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелаз и друго), а ставом 10. истог члана, добра у општој употреби су у својини Републике Србије, изузев путева другог реда који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део аутопута или државног пута првог и другог реда) и тргова и јавних површина који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

У конкретном случају тужилац је власник катастарске парцеле .., која је планским актом туженог предвиђена за јавну површину улицу ... у површини од 177м² и која је делимично приведена намени и то у површини од 113м² саставни је део улице ..., док део у површини од 64м² представља неизграђену површину коју тужилац користи у оквиру свог ограђеног дворишта уз парцелу .. на којој се налази његова породична кућа.

У ситуацији када земљиште планским актима јединице локалне самоуправе буде одређено за улицу, то земљиште од тог момента по сили закона постаје средство у јавној својини. Сходно томе, јединица локалне самоуправе има обавезу да земљиште које је постало средство јавне својине изузме из поседа ранијег власника и да му за то плати одговарајућу накнаду, а упише у јавне књиге своје право својине. Имајући у виду чињеницу да је предметно земљиште фактички делимично приведено намени предвиђеној планским актом, с обзиром да се део к.п. .. у површини од 113м² користи као улица – јавни пут у насељу који саобраћајно повезује делове насеља (члан 2. тачка 12. и 38. Закона о јавним путевима) и на тај начин извршена је тзв. фактичка експропријација, која и настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији земљишта, односно његовом изузимању из поседа, то је по оцени Врховног суда правилан закључак другостепеног суда да, када је земљиште фактички приведено намени у складу са планским актом и по сили закона постало јавна својина, тужилац као корисник тог земљишта не може трпети штетне последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији које би било основ за исплату новчане накнаде. Тужиоцу је тиме повређено право на имовину, па зато има право на тражену накнаду за фактички одузету имовину.

Код утврђења да се предметна катастарска парцела делом користи као улица, а делом је користи тужилац у оквиру свог ограђеног дворишта уз парцелу .., то је тужени у обавези да тужиоцу исплати одговарајућу новчану накнаду и то за површину од 113м², због чега је правилна одлука другостепеног суда којим је одбио тужбени захтев за исплату накнаде за површину од 64м² коју тужилац користи, што значи да није изузета из његовог поседа и на њој тужилац врши своја својинска права. Зато су без утицаја ревизијски наводи да је тужени у обавези да исплату накнаду за целу површину од 177м² због тога што је та површина предвиђена планским актом туженог за јавну површину. Међутим, тужилац није депоседиран у површини од 64м² коју користи у оквиру свог ограђеног дворишта, због чега тужени није у обавези да му за тај део парцеле исплати накнаду јер за тај део парцеле није извршена фактичка експропријација.

Суд је ценио и остале наводе ревизије, али налази да исти нису од посебног значаја за доношење другачије одлуке.

На основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранка Дражић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**